

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย
สำหรับนิสิตชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
The Development of Teaching and Learning Management Models
in Thai Language for Foreign Students
at Mahachulalongkornrajavidyalaya University

พระมหาโกศล ธีรบุญโณ*

Phramaha Kosol Thirapaño

พระมหาสันทัศน์ โสคติวิโส**

Phramaha Santhath Sothivamso

พิธิพิบูลย์ ทองเกลี้ยง***

Pithapiboon Thongklieng

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

Graduate School Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail : Kosol.mad@mcu.ac.th

Received: June 17, 2025

Revised: July 26, 2025

Accepted: July 28, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) ศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนภาษาไทยของนิสิตชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (๒) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน (๓) ประเมินประสิทธิภาพและความพึงพอใจของนิสิตชาวต่างชาติที่ได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบดังกล่าว การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหา การออกแบบและพัฒนา การทดลองใช้และการประเมินผล กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตชาวต่างชาติที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ส่วนกลาง) ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ชั้นปีที่ ๑ จาก ๔ คณะ จำนวน ๔๐ รูป/คน ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาไทยพื้นฐานในปีการศึกษา ๒๕๖๗ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม คู่มือรูปแบบการจัดการเรียนการสอนการอ่านภาษาไทย และแบบทดสอบการอ่านภาษาไทยของนิสิต

* พระมหาโกศล ธีรบุญโณ Phramaha Kosol Thirapaño นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการสอนภาษาไทย.

** พระมหาสันทัศน์ โสคติวิโส Phramaha Santhath Sothivamso อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ Thesis Advisor

*** ดร.พิธิพิบูลย์ ทองเกลี้ยง Dr.Pithapiboon Thongklieng อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ Thesis Advisor

ต่างชาติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีปัญหาในการอ่านคำศัพท์ไม่ถูกต้อง รู้คำศัพท์น้อย ไม่เข้าใจ ความหมาย ออกเสียงไม่ชัด และใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันน้อย ทำให้หลีกเลี่ยงการอ่านภาษาไทยและไม่ชอบรายวิชาที่เน้นทักษะการอ่าน รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะเป็นคู่มือ กิจกรรมการอ่านตามลำดับขั้น ได้แก่ ก่อนอ่าน ระหว่างอ่าน หลังอ่าน และการประเมินผล ซึ่งผ่านการ ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ และทดลองใช้จริงกับนิสิต ผลการทดลองใช้พบว่านิสิตมีคะแนนการอ่านหลัง เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของรูปแบบ ดังกล่าวในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทย นอกจากนี้ ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อรูปแบบการจัด การเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ๔.๔๐) โดยเฉพาะในด้านการกระตุ้นความสนใจและ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนิสิต

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน; ภาษาไทย; นิสิตชาวต่างชาติ

Abstract

This research article focuses on three key objectives: (1) examining the conditions and challenges faced by international students at Mahachulalongkornrajavidyalaya University in learning the Thai language, (2) development of teaching and learning management models of Thai language tailored to the context of these students, and (3) assessing the effectiveness of the model and the students' satisfaction with their learning experience. The study adopts a Research and Development (R&D) methodology comprising four main phases: analyzing problems, designing and developing the model, implementing it on a trial basis, and evaluating the results. The sample population includes 40 international undergraduate students currently enrolled in a basic Thai language course for the of first-year students in academic year 2024 across four faculties at Mahachulalongkornrajavidyalaya University (Central Campus). Research instruments utilized in the study include questionnaires, a teaching management manual for Thai language reading, and a Thai reading proficiency test designed for international learners. Data analysis was performed using techniques such as frequency, percentage, mean, standard deviation, and independent t-test.

The research findings indicate that most students have difficulties in accurately reading vocabulary, possess limited vocabulary, do not understand meanings, pronounce unclearly, and use Thai language minimally in daily life, which leads to an avoidance of reading Thai and a dislike for courses focusing on reading skills. The developed teaching management model features a step-by-step reading activity manual, including pre-reading, during reading, post-reading, and assessment, which was reviewed by experts and tested with students. The experimental results showed that students' reading scores after lessons were significantly higher than before lessons at the .05 level, demonstrating the effectiveness of this model in developing Thai reading skills. Additionally, students' overall satisfaction with the teaching management model was rated as high (mean 4.40), particularly regarding its ability to stimulate interest and promote students' creativity.

Keywords: Development of Teaching and Learning Management Models;
Thai Language; Foreign Students

บทนำ

ภาษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารและสร้างความเข้าใจระหว่างผู้คนจากหลากหลายวัฒนธรรม ทั้งในการศึกษา การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี นอกจากนี้ ภาษายังสะท้อนถึงวัฒนธรรม อารยธรรม และเอกลักษณ์ของแต่ละชาติ พระอุดมธีรคุณกล่าวว่า ภาษาคือเครื่องมือถ่ายทอดวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น เป็นระบบสัญลักษณ์ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อการสื่อสาร ขณะที่วัฒนธรรมคือแบบแผนการดำเนินชีวิตที่เรียนรู้และสืบทอดกันมา ทั้งสองสิ่งจึงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน โดยภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่สะท้อนความคิด ทักษะ และค่านิยมของผู้ใช้ภาษานั้น^๑

การสอนภาษาไทยให้กับชาวต่างชาติเริ่มได้รับความสนใจอย่างจริงจังในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน รวมถึงการท่องเที่ยวที่เติบโตขึ้น ทำให้มีนักท่องเที่ยวและชาวต่างชาติที่ต้องการเรียนรู้ภาษาไทยมากขึ้น การพัฒนาหลักสูตรการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติจึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการและระดับความสามารถของนักเรียนที่หลากหลาย การจัดตั้งหลักสูตรสอนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และการจัดอบรมภาษาต่าง ๆ โดยมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการ

^๑ พระอุดมธีรคุณ, “ภาษาและวัฒนธรรม: ความหมาย ความสำคัญ และความสัมพันธ์ระหว่างกัน”, วารสารมหาวิทยาลัยวิชาการ, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๒ (๒๕๖๓): ๓.

เรียนการสอนเพื่อให้เหมาะสมกับยุคสมัย^๒ ซึ่งการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาไทยสำหรับนิสิตชาวต่างชาติ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นเรื่องที่สำคัญในปัจจุบัน เนื่องจากมีจำนวนชาวต่างชาติที่สนใจเรียนรู้ภาษาไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การสอนภาษาไทยสำหรับนิสิตต่างชาติ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้เรียนเหล่านี้ เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ทั้งนี้ สภาพปัญหาการสอนภาษาไทยแก่ชาวต่างชาติของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีหลายด้านที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน ดังนี้

๑) ด้านความแตกต่างทางภาษาศาสตร์ ภาษาไทยมีโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่แตกต่างจากภาษาต่างประเทศอย่างมาก เช่น ระบบการใช้คำกริยาที่ไม่ระบุเวลา การใช้คำไทยที่มีหลายความหมาย ขึ้นอยู่กับบริบท รวมถึงการออกเสียงที่อาจทำให้ชาวต่างชาติเข้าใจผิดหรือพูดผิดได้ง่าย

๒) ปัญหาการออกเสียง ภาษาไทยมีเสียงที่ชาวต่างชาติอาจไม่เคยพบในภาษาแม่ของตน เช่น เสียงพยัญชนะที่ไม่มีในภาษาอื่นๆ หรือเสียงสูงต่ำที่สำคัญในการแยกความหมาย ทำให้การออกเสียงภาษาไทยเป็นอุปสรรคสำคัญในการเรียนรู้

๓) ความแตกต่างในวัฒนธรรม ภาษาไทยสะท้อนถึงวัฒนธรรมไทยอย่างลึกซึ้ง เช่น การใช้สรรพนามที่แตกต่างกันตามสถานะทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ซึ่งอาจทำให้ชาวต่างชาติที่ไม่มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมไทยไม่สามารถเข้าใจหรือใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องในบางบริบท

๔) ขาดแคลนวัสดุการสอนที่เหมาะสม แม้ว่าจะมีการพัฒนาแหล่งข้อมูลในการสอนภาษาไทย แต่บางครั้งวัสดุการสอนที่มีอยู่อาจไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนที่มีความหลากหลายทางภาษาหรือพื้นฐานการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

๕) ปัญหาในการประยุกต์ใช้ภาษาภายในชีวิตจริง นักเรียนอาจเรียนรู้ภาษาไทยในห้องเรียน แต่ไม่สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ เนื่องจากขาดการฝึกฝนในบริบทที่เหมาะสม เช่น การสื่อสารในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการหรือในสถานการณ์การทำงาน

๖) การขาดความต่อเนื่องในการเรียนรู้ การเรียนภาษาไทยให้กับชาวต่างชาติอาจจะเป็นการเรียนในระยะเวลาสั้น ๆ หรือเรียนในช่วงที่ไม่สามารถฝึกฝนได้ตลอดเวลา ซึ่งอาจทำให้เกิดการลืมและไม่มีความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา^๓

^๒ Nittayasothorn, P., "The use of technology in teaching Thai to foreigners", *Journal of Education and Technology*, Vol.8 No.1 (2020): 115.

^๓ Tantivorawong, C., "Adjusting the Thai language teaching curriculum for international students in universities", *International Education Journal*, Vol. 12 No. 2 (2018) : 23-35.

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนิสิตชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อเป็นแนวทางในการสอนภาษาไทยแก่ชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและสถานศึกษาทั่วไป เป็นการเผยแพร่การเรียนการสอนภาษาไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการอ่านภาษาไทยของนิสิตชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. เพื่อพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนิสิตชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิตต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนิสิตชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การทบทวนวรรณกรรม

๑. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาไทย

Dickinson มองว่ากลยุทธ์การเรียนภาษาไทยเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือเทคนิคต่าง ๆ ที่นำไปสู่การเรียนรู้ เช่น กลยุทธ์การจัดการเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษาไทยที่เรียนซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจ ช่วยให้การเรียนรู้ง่ายขึ้นและสามารถนำกลยุทธ์ไปใช้ในสถานการณ์อื่น^๔

Krashe กล่าวถึง สมมติฐานการเรียนและการรู้ภาษา (The Acquisition Learning Hypothesis) ว่ากระบวนการเรียนรู้ภาษาของคนเรามี ๒ แบบ คือการรู้ภาษา (Language Acquisition) และการเรียนภาษา (Language Learning) ดังนี้^๕

๑) การรู้ภาษา (Language Acquisition) เป็นวิธีการเรียนรู้ภาษาที่มีกระบวนการคล้ายคลึงกับการเรียนรู้ภาษาแม่ โดยเป็นการเรียนรู้ภาษาโดยไม่รู้ตัว ผู้เรียนจะไม่คิดว่ากำลังเรียนภาษาอยู่เพราะมุ่งเน้นที่ใช้ภาษาสื่อสารเป็นหลัก ผู้เรียนมักไม่รู้ตัวว่าได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษาแล้ว เพราะไม่มีการเน้นเรื่องกฎเกณฑ์เหล่านั้น แต่จะรู้สึกได้ถึงความถูกต้องของภาษา แม้จะไม่ได้เรียนกฎเกณฑ์โดยตรง การเรียนรู้แบบนี้จึงมีลักษณะเป็นธรรมชาติและไม่เป็นทางการ

^๔ L., Dickinson, *Self-instruction in language learning*, (Cambridge: Cambridge University Press, 1988), p. 9.

^๕ Krashen. S. D.. & Terrel. T. D., *The Natural Approach Language Acquisition in the Classroom*, (U.K.: Pergamon Press, 1983), p.112.

๒) การเรียนภาษา (Language Learning) เป็นวิธีการเรียนภาษาอย่างรู้ตัว โดยเน้นการเรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษา ผู้เรียนจะสามารถอธิบายกฎเกณฑ์ของภาษาได้ มีความรู้เกี่ยวกับตัวภาษาที่เรียน แต่ในกระบวนการเรียนด้วยวิธีนี้ ไม่มีการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเหมือนในชีวิตประจำวัน จึงเป็นการเรียนรู้ว่าเป็นทางการ

ปรียา หิรัญประดิษฐ์ กล่าวว่า สาเหตุที่ทำให้ชาวต่างชาติจำนวนมากสนใจเรียนรู้ภาษาไทย เนื่องจากเคยเป็นนักเรียนแลกเปลี่ยน มีคู่สมรสเป็นคนไทย มีเพื่อสนิทที่เป็นคนไทย มีมารดาหรือมารดาเป็นคนไทย มีความสนใจในการวิจัยศึกษาในประเทศไทย เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพหรือการทำงานที่ต้องใช้ภาษาไทย ไม่ว่าจะเป็นราชการ ธุรกิจ วิธีการสอนทำให้เกิดความประทับใจ บางครั้งสอนใจภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับภาษาไทยไทย ทำให้เกิดการผ่อนคลายทำให้เกิดการส่งเสริมในการเรียนรู้ภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพ^๖

สรุปได้ว่า การเรียนภาษาไทยของชาวต่างชาติมีทั้งแบบเป็นธรรมชาติที่เน้นการสื่อสารโดยไม่เน้นกฎเกณฑ์ และแบบเป็นทางการที่มุ่งเรียนรู้โครงสร้างภาษาอย่างชัดเจน การใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ และกิจกรรมที่หลากหลายช่วยเสริมความเข้าใจและประสิทธิภาพในการเรียน ขณะเดียวกัน แรงจูงใจในการเรียนก็มักมาจากความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือความจำเป็นทางอาชีพ ทำให้การเรียนภาษาไทยเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมและการใช้จริงในชีวิตประจำวัน

๒. แนวคิดการเรียนรู้ภาษาไทยที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

ราชบัณฑิตยสถาน ภาษาไทยที่สอง (Second language, L๒) หมายถึง ภาษาไทยที่บุคคลเรียนรู้หลังจากภาษาไทยแรกเป็นภาษาไทยมีบทบาทสำคัญในสังคม ในฐานะภาษาไทยราชการ ภาษาไทยเพื่อการติดต่อสื่อสาร เพื่อการศึกษา เพื่อธุรกิจ และเพื่อการเมืองการปกครองภาษาไทยที่บุคคลเรียนรู้หลังจากภาษาไทยแรก เป็นภาษาไทยที่มีบทบาทสำคัญในสังคม ในฐานะภาษาไทยราชการ ภาษาไทยเพื่อการติดต่อสื่อสาร เพื่อการศึกษา เพื่อธุรกิจและเพื่อการเมืองการปกครองภาษาต่างประเทศ หมายถึง ภาษาไทยที่ไม่ใช่ภาษาไทยแม่ของประเทศ คนในประเทศศึกษาภาษาต่างประเทศเพื่อสื่อสารกับชาวต่างประเทศ หรือเพื่อใช้อ่านเอกสารที่เขียนเป็นภาษาต่างประเทศ^๗

^๖ ปรียา หิรัญประดิษฐ์, “สถานภาพการเรียนการสอนภาษาไทยไทยให้แก่ชาวต่างชาติในประเทศไทย”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๕), หน้า ๒๓.

^๗ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์ภาษาไทยศาสตร์ (ภาษาไทยศาสตร์ประยุกต์) ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, (กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๓), หน้า ๓๙๗.

รุ่งฤดี แผลงศร กล่าวว่าการเรียนรู้ภาษาไทยที่หนึ่ง ภาษาไทยที่สอง และภาษาต่างประเทศมีความคล้ายคลึงกันคือ ผู้เรียนต้องเรียนรู้ทั้งโครงสร้างภาษาไทยและการใช้ภาษาไทยควบคู่กันไป^๔

สรุปได้ว่า ภาษาไทยที่สองหมายถึงภาษาไทยที่ผู้เรียนใช้หลังจากภาษาแม่ โดยมีบทบาทสำคัญในด้านราชการ การสื่อสาร การศึกษา ธุรกิจ และการเมือง ส่วนภาษาต่างประเทศคือภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาแม่ ซึ่งเรียนเพื่อการสื่อสารหรืออ่านเอกสารจากต่างประเทศ การเรียนภาษาไทยทั้งในฐานะภาษาแรก ภาษาไทยที่สอง และภาษาต่างประเทศ ล้วนต้องอาศัยการเรียนรู้ทั้งโครงสร้างและการใช้งานควบคู่กัน

๓. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

การเรียนการสอนเป็นวิธีการเชิงระบบ สามารถพิสูจน์และทดสอบได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์หรือวิธีการเชิงระบบ ในขณะที่กระบวนการจัดการมีความหมายในเชิงการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลตามขั้นตอนการดำเนินการข้างต้น ดังนั้น กระบวนการจัดการเรียนการสอนจึงหมายถึง วิธีการหรือกลวิธีในการใช้ความพยายามของครูที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยในกระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้น ต้องบูรณาการส่วนต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและกลมกลืนกับหลักการทฤษฎีความก้าวหน้าทางวิชาการ ผู้เรียน ผู้สอน สื่อ รูปแบบวิธีการ ศิลป์การสอน การวัดและการประเมินผล ตลอดจนปัจจัยสภาพแวดล้อม และทรัพยากรที่มีอยู่ในช่วงเวลาขณะที่สอนได้อย่างดี

การจัดกระบวนการเรียนการสอนสามารถจัดได้ ๒ นัย คือ^๕

๑. การจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยทั่วไป แบ่งออก ๖ ขั้นตอน ดังนี้คือ

๑) ขั้นเตรียมความพร้อมของผู้เรียนผู้สอน คือ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือการวัดประเมินผล และปัจจัยที่เกี่ยวข้องก่อนสอน

๒) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นนี้เป็นขั้นดึงความสนใจของผู้เรียนทั้งหมดให้มาสนใจกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจะดำเนินการขึ้นระหว่างสอน ขั้นนี้อาจใช้ได้หลายวิธีตามความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ความสะดวกและสอดคล้องกับกิจกรรมและบทเรียนที่จะจัดขึ้น เช่น แสดงกิจกรรม แนะนำจุดประสงค์การเรียนรู้ คู่มืออุปกรณ์สอบทบทวน ประสบการณ์เดิม เริ่มต้นโน้มน้าว กล่าวคำถาม ทำท่าทางปูทางด้านซ้าย เล่านิทาน นำสถานการณ์กล่าวอ้าง สร้างบรรยากาศรองสอนของผู้เรียนที่สนใจนำในการเข้าสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความสนุกสนาน และเพลิดเพลินกับบทเรียน โดยมีปฏิสัมพันธ์กันทางบวกระหว่างครูกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง

^๔ รุ่งฤดี แผลงศร, ศาสตร์การสอนภาษาไทยไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๑), หน้า ๑๔.

^๕ ขาญชัย ยมดิษฐ์, เทคนิคและวิธีการสอนร่วมสมัย, (กรุงเทพมหานคร: อุดมการณ์พิมพ์, ๒๕๔๘), หน้า ๖๖-๙๔.

๓) ขึ้นสอนตามรูปแบบการสอน กระบวนการเรียนรู้ วิธีสอน เทคนิคการสอนและศิลปะการสอนต่าง ๆ ที่ถูกเลือกมาใช้ในการสอนที่ถูกออกแบบไว้ โดยขั้นนี้ถือเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีที่สุดแก่ผู้เรียนด้วยการบูรณาการ เนื้อหาสาระ กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนเทคนิควิธีที่สอดคล้องกับธรรมชาติวัย ประสบการณ์ของผู้เรียนอย่างเหมาะสม สามารถบรรลุคุณลักษณะคุณภาพหรือพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นตามผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์โดยมีสื่อนวัตกรรมและเครื่องมือการวัดผลเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการอย่างเหมาะสมกับขั้นตอนที่กำหนด

๔) ขั้นสรุปบทเรียน ขั้นนี้เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงสรุปว่าสาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนจริง ๆ มีอะไรบ้าง โดยอาจสรุปเฉพาะประเด็นหรือหัวข้อสำคัญ ๆ ดังที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ เป็นการย้ำสิ่งที่หลงเหลือจากการสอนของครูและการเรียนของผู้เรียนเมื่อกระบวนการเรียนการสอนสิ้นสุดลงไป อาจสรุปด้วยการใช้การอภิปราย การจดบันทึก การย่อ การแต่งบทหรือกรอง การจัดทำโครงการ การประมวลเหตุการณ์ การวาดภาพการจัดทำผังความคิด เครือข่าย ฯลฯ

๕) ขั้นวัดผลและประเมินผล ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนตรวจสอบตนเองว่าได้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามเป้าหมายหรือไม่เพียงใดในสภาพที่เป็นจริง หลังกระบวนการเรียนการสอนสิ้นสุดลง การวัดผลการเรียนรู้มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาตนเองของผู้เรียน ให้บรรลุศักยภาพสูงสุดของการพัฒนาดังนั้น วิธีประเมินต้องใช้เครื่องมือหรือวิธีการที่หลากหลายและเที่ยงตรง การประเมินผลที่ดีต้องประเมินทั้งก่อนสอน ระหว่างสอน และหลังกระบวนการจัดการเรียนการสอนสิ้นสุดลง เพื่อครูผู้สอนสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนไปตัดสินผลการเรียน

๖) ขั้นส่งเสริมความแม่นยำและเปิดโอกาสให้ใช้จริงในชีวิตประจำวัน

๒. กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามกระบวนการเรียนรู้เฉพาะการจัดการเรียนการสอนแบบนี้ มีขั้นตอนเหมือนกับการจัดการเรียนการสอนทั่วไปตามข้อที่ ๑ แต่ต้องจัดการสอนในข้อ ๓) ตามกระบวนการเรียนรู้ที่นำมาใช้ให้ครบถ้วนหรือไม่ครบถ้วนแต่ก็สามารถปรับปรุงให้เหมาะสมกับบทเรียน วัย ประสบการณ์และประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนได้ โดยกระบวนการดังกล่าวที่นำมาใช้สอน เช่น กระบวนการทักษะ ๙ ขั้น กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด กระบวนการสร้างค่านิยม กระบวนการคิดวิจารณ์ญาณ กระบวนการสร้างเจตคติ กระบวนการสร้างทักษะ กระบวนการวิทยาศาสตร์ กระบวนการจำและกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น

๔. วิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรนิษฐ์ ขายป่า และคณะ ได้ศึกษาวิจัยถึงการพัฒนาแบบการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติตามกระบวนการ ADDIE Model โดยผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย ๖ ขั้นตอน ได้แก่ (๑) เรื่องน่าสนใจ (๒) อ่านเข้าใจเนื้อเรื่อง (๓) ค่อยๆฟังเรื่องย้อนกลับ (๔) จับหลักเกณฑ์ทางภาษา (๕) หารายการเขียน และ (๖) การวัดผลและประเมินผล โดยอิงตามกฎการเรียนรู้ของ

ธอร์นโด๊ก ได้แก่ กฎแห่งความพร้อม กฎแห่งความพอใจ และกฎแห่งการฝึกหัด สำหรับประสิทธิภาพของรูปแบบการสอน พบว่ามีค่าประสิทธิภาพ ๕๓.๕๘/๙๕.๓๕ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่ ๘๐/๘๐ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทยของชาวต่างชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๐} และ OU LIUFEN ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีนในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ พบว่าปัญหาการใช้ภาษาไทยมี ๕ ด้าน ได้แก่ การฟัง พูด อ่าน เขียน และความแตกต่างทางวัฒนธรรม แนวทางแก้ไขประกอบด้วย ๓ วิธี คือ การอ่านหนังสือ การพูดกับคนไทย และการดูภาพยนตร์ไทย ผลวิจัยช่วยให้เข้าใจปัญหาอย่างชัดเจน และสามารถนำไปพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยแก่ชาวจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๑}

สรุปได้ว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นวิธีการเชิงระบบที่สามารถพิสูจน์ได้ทางวิทยาศาสตร์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด ซึ่งต้องอาศัยการบูรณาการองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งหลักการ ทฤษฎี ผู้เรียน ผู้สอน สื่อ วิธีการ และการประเมินผล ให้เหมาะสมกับบริบท กระบวนการเรียนการสอนทั่วไปมักดำเนินไปตามขั้นตอนตั้งแต่เตรียมความพร้อม ดึงความสนใจ สอนตามแผน สรุปบทเรียน ประเมินผล และส่งเสริมการนำไปใช้จริง ส่วนการจัดการเรียนรู้เฉพาะทางจะดำเนินการตามรูปแบบของกระบวนการเรียนรู้ที่เลือกใช้ เช่น กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม หรือกระบวนการวิทยาศาสตร์ โดยปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียนและเนื้อหาเพื่อประโยชน์สูงสุดในการเรียนรู้ และจากการศึกษาวิจัยของ กรนิษฐ์ ชายป่า และคณะ พบว่า การพัฒนาแบบการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติตามกระบวนการ ADDIE Model ประกอบด้วย ๖ ขั้นตอน ได้แก่ (๑) เรื่องน่าสนใจ (๒) อ่านเข้าใจเนื้อเรื่อง (๓) คอยฟังเรื่องย้อนกลับ (๔) จับหลักเกณฑ์ทางภาษา (๕) ทบทวนการเขียน และ (๖) การวัดผลและประเมินผล โดยอิงตามกฎการเรียนรู้ของธอร์นโด๊ก ซึ่งผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูง (๕๓.๕๘/๙๕.๓๕) เกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ (๘๐/๘๐) ในขณะที่ OU Liufen ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีนในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ พบว่าปัญหาหลักมี ๕ ด้าน คือ การฟัง พูด อ่าน เขียน และความแตกต่างทางวัฒนธรรม โดยมีแนวทางแก้ไขผ่านการอ่านหนังสือ การพูดกับคนไทย และการดูภาพยนตร์ไทย ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยแก่ชาวจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นกัน

^{๑๐} กรนิษฐ์ ชายป่า และคณะ, “การพัฒนาแบบการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ โดย ADDIE model”, รายงานวิจัย, (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา, ๒๕๖๕), บทคัดย่อ.

^{๑๑} OU LIUFEN, “ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ”, การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี ๒๕๖๑ (RSU National Research Conference 2018), วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑.

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา R&D (Research and Development) คือ R๑: วิเคราะห์สภาพ และปัญหาการอ่านภาษาไทยของนิสิตชาวต่างชาติ D๑: ออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียน การสอน R๒: ทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนากับกลุ่มตัวอย่าง และ D๒: ประเมินผลรูปแบบการจัดการเรียน การสอนที่พัฒนาแล้ว ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

๑. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตชาวต่างชาติที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ส่วนกลาง) ปีการศึกษา ๒๕๖๗ โดยเลือกจาก คณะพุทธศาสตร์ จำนวน ๑๐๐ รูป/คน คณะครุศาสตร์ จำนวน ๑๐๐ รูป/คน คณะมนุษยศาสตร์ จำนวน ๑๐๐ รูป/คน และคณะสังคมศาสตร์ จำนวน ๑๐๐ รูป/คน รวมเป็นจำนวน ๔๐๐ รูป/คน จากนั้นจึงเลือกกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเฉพาะนิสิตชาวต่างชาติชั้นปีที่ ๑ เท่านั้น ที่กำลังศึกษาอยู่ใน คณะพุทธศาสตร์ จำนวน ๑๐ รูป/คน คณะครุศาสตร์ จำนวน ๑๐ รูป/คน คณะมนุษยศาสตร์ จำนวน ๑๐ รูป/คน และ คณะสังคมศาสตร์ จำนวน ๑๐ รูป/คน รวมเป็นจำนวน ๔๐ รูป/คน โดยวิธีการแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

๒. เครื่องมือการวิจัย

๑) แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการอ่านภาษาไทยของนิสิตชาวต่างชาติใน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒) คู่มือรูปแบบการจัดการเรียนการสอนการอ่านภาษาไทยสำหรับนิสิตชาวต่างชาติใน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน ๕ เรื่อง

๓) แบบทดสอบการอ่านภาษาไทยของนิสิตต่างชาติ

๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม คู่มือรูปแบบการจัดการเรียนการสอนการอ่านภาษาไทยสำหรับนิสิตชาวต่างชาติ และแบบทดสอบการอ่าน ภาษาไทยของนิสิตต่างชาติ จากนั้นจึงจัดทำคู่มือและทดลองใช้กับนิสิตที่มีระดับความสามารถแตกต่างกัน ทั้ง “ดีมาก” “ดี” และ “พอใช้” เพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์และประเมินประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริม การอ่านภาษาไทย โดยคำนวณตามเกณฑ์ที่กำหนด พร้อมปรับปรุงคู่มือให้เหมาะสม แล้วจึงนำคู่มือที่พัฒนา แล้วไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มทดลองในการวิจัยครั้งนี้

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าที (t-test) แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent)

ผลการวิจัย

๑. สภาพและปัญหาการอ่านภาษาไทยของนิสิตชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

จากการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายและมีอายุระหว่าง ๒๐-๒๕ ปี ส่วนมากมีทักษะการอ่านภาษาไทยไม่ดี พบว่านิสิตชาวต่างชาติมีปัญหาในการอ่านคำศัพท์ไม่ถูกต้อง รู้คำศัพท์น้อย ไม่เข้าใจความหมาย การออกเสียงพยัญชนะและวรรณยุกต์ไม่ชัดเจน รวมถึงใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันน้อย เนื่องจากอยู่ในกลุ่มเพื่อนต่างชาติ ผลการศึกษาพบว่าสภาพและปัญหาการอ่านภาษาไทยของนิสิตอยู่ในระดับมาก โดยนิสิตมักพบปัญหาเมื่อต้องอ่านภาษาไทย มีความกังวลในการเริ่มพูดคุย และหลีกเลี่ยงการอ่านเนื้อหาภาษาไทยจากสื่อต่าง ๆ แต่ยังไม่ชอบรายวิชาที่เน้นทักษะการอ่านมากนัก

๒. การพัฒนาแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนิสิตชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

จากการวิจัยพบว่า การพัฒนาแบบกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนิสิตชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินการผ่านขั้นตอนต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การศึกษาวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างคู่มือการสอนและกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ รวมถึงการออกแบบภาระงานในแบบฝึกที่หลากหลาย โดยได้รับการตรวจสอบและปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนิสิต คู่มือได้จัดลำดับเนื้อหาและกิจกรรมตามระดับความยากง่าย โดยแบ่งเป็นขั้นก่อนอ่าน ระหว่างอ่าน หลังอ่าน และขั้นประเมินผล พร้อมทดลองใช้กับนิสิตกลุ่มตัวอย่างเพื่อวัดประสิทธิภาพและเก็บความคิดเห็นเพื่อนำมาปรับปรุงแบบฝึกให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ผลการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญสรุปว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนควรออกแบบให้สอดคล้องกับพื้นฐานและความสามารถของนิสิต เน้นการเรียนรู้ที่เป็นลำดับขั้น ใช้สื่อและกิจกรรมที่หลากหลาย มีการประเมินพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอ่านและเข้าใจภาษาไทยอย่างถูกต้องและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนิสิตชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยดำเนินการโดยการสร้างแบบสอบถาม ๑๐ ข้อ ที่มีระดับคำตอบ ๕ ระดับ พร้อมช่องแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม จากนั้นนำแบบสอบถามไปให้

ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมทั้งเนื้อหา ภาษา และรูปแบบ รวมถึงประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยค่าที่ได้ตั้งแต่ ๐.๐๕ ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ก่อนนำไปทดลองใช้จริง ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีข้อที่ได้รับคะแนนสูงสุดในเรื่องการส่งเสริมให้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนข้อที่ได้คะแนนต่ำสุดเกี่ยวกับวิธีการวัดผลที่ตรงจุดประสงค์และหลากหลาย สำหรับการพัฒนาแบบทดสอบการอ่านภาษาไทยนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างข้อสอบปรนัย ๒๐ ข้อครอบคลุมเนื้อหาทั้ง ๕ แผน เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ดัชนี IOC และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนิสิตชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่านิสิตมีคะแนนทักษะการอ่านก่อนใช้คู่มืออยู่ในระดับต่ำกว่าคะแนนหลังใช้คู่มืออย่างชัดเจน โดยคะแนนหลังเรียนเฉลี่ยอยู่ที่ ๑๖.๕๐ ซึ่งสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนที่ ๘.๕๓ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวช่วยพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยของนิสิตชาวต่างชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้ความสามารถทางการอ่านภาษาไทยดีขึ้นอย่างชัดเจนหลังการเรียนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้

๓. ความพึงพอใจของนิสิตต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนิสิตชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การศึกษาความพึงพอใจของนิสิตต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนิสิตชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๐ ซึ่งตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ (๑) กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้คู่มือรูปแบบการจัดการเรียนการสอนการอ่านภาษาไทยสำหรับนิสิตชาวต่างชาติ กระตุ้นให้นิสิตมีความกระตือรือร้นอยากเรียนภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 4.65$, $S.D. = 0.58$) รองลงมาคือ ข้อที่ ๔. ระยะเวลาในการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.63$, $S.D. = 0.49$) รองลงมาคือ ข้อที่ ๕. กิจกรรมการเรียนโดยใช้คู่มือรูปแบบการจัดการเรียนการสอนการอ่านภาษาไทยสำหรับนิสิตชาวต่างชาติ ส่งเสริมให้นิสิตมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.53$, $S.D. = 0.60$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อที่ ๘. อาจารย์ตั้งใจสอน ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่นิสิตในการทำกิจกรรม ($\bar{X} = 4.10$, $S.D. = 0.55$) ตามลำดับ จะเห็นได้ความพึงพอใจของนิสิตต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนการอ่านภาษาไทยสำหรับนิสิตชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

๑. สภาพและปัญหาการอ่านภาษาไทยของนิสิตชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่านิสิตชาวต่างชาติมีปัญหาหลักในการอ่านภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับความรู้คำศัพท์และการออกเสียง เช่น การอ่านคำศัพท์ผิด ความเข้าใจความหมายคำศัพท์ที่จำกัด รวมถึงความยากลำบากในการแยกเสียงพยัญชนะและการออกเสียงสระและวรรณยุกต์ที่ถูกต้อง เนื่องจากลักษณะเสียงในภาษาไทยที่ใกล้เคียงกัน ทำให้นิสิตเกิดความสับสน นอกจากนี้ นิสิตมักอยู่ในกลุ่มเพื่อนต่างชาติ ทำให้ขาดโอกาสใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้การอ่านออกเสียงและการรับรู้เสียงวรรณยุกต์ไม่ชัดเจน และยังคงเผชิญกับคำที่เขียนไม่ตรงกับเสียงอ่านซึ่งเป็นความท้าทายเพิ่มเติม การประเมินภาพรวมปัญหาการอ่านภาษาไทยพบว่าอยู่ในระดับมาก โดยนิสิตมักพบอุปสรรคขณะอ่านภาษาไทยและมักหลีกเลี่ยงการอ่านสื่อภาษาไทย อย่างไรก็ตาม นิสิตส่วนใหญ่ไม่ได้ต่อต้านการเรียนรายวิชาที่เน้นทักษะการอ่าน แม้ว่าจะมีปัญหาต่างๆ ก็ตาม สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการและความสำคัญของการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยสำหรับนิสิตกลุ่มนี้อย่างชัดเจน เพื่อช่วยให้พวกเขาสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นใจมากขึ้นในบริบทการเรียนและการสื่อสารจริง สอดคล้องงานวิจัยของกับ Zhong Rulin^{๑๒} ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์สำหรับนักศึกษาจีน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาจีนมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ในระดับพื้นฐาน สามารถวิเคราะห์ใจความสำคัญ จุดมุ่งหมาย และสื่อความหมายของผู้เขียนจากบทอ่านต่าง ๆ ได้ในระดับหนึ่ง แต่ยังมีปัญหาในเรื่องความเข้าใจความหมายแฝง การแยกแยะโครงสร้างประโยค สำนวนภาษา รวมถึงการวิเคราะห์โครงสร้างและเจตนาของผู้เขียนได้ไม่ดีนัก

๒. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนการอ่านภาษาไทยสำหรับนิสิตชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับพื้นฐานและความสามารถของนิสิตชาวต่างชาติ โดยการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบเรียนรู้จากง่ายไปยาก และเน้นการฝึกอ่านควบคู่กับการทำความเข้าใจ จะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การใช้สื่อและกิจกรรมที่หลากหลาย รวมถึงการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ยังช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงของนิสิต ผลการทดสอบที่

^{๑๒} Zhong Rulin, “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์สำหรับนักศึกษาจีน”, วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๖๖), บทคัดย่อ.

เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหลังจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนนี้ ยืนยันว่ารูปแบบดังกล่าวสามารถส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาไทยได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการออกแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาศักยภาพทางภาษา และสามารถเป็นแนวทางที่มีประโยชน์สำหรับการพัฒนาการสอนภาษาไทยในกลุ่มนิสิตชาวต่างชาติในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **กรนิษฐ์ ขายป่า และคณะ**^{๑๓} ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ โดย ADDIE model ผลการวิจัยพบว่า การสร้างและพัฒนารูปแบบการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติโดยใช้ ADDIE model ประกอบด้วย ๖ ขั้นตอนที่เน้นทั้งความพร้อม ความพอใจ และการฝึกฝนของผู้เรียน ตั้งแต่การสร้าง ความสนใจจนถึงการวัดผลประเมินความรู้และ ผลการสอน ส่วนประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนนี้พบว่ามีความสูงถึง ๕๓.๕๘ จาก ๙๕.๓๕ ซึ่งอยู่ในระดับประสิทธิภาพสูงตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการสอนนี้เหมาะสมและส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของนิสิตชาวต่างชาติอย่างชัดเจน

๓. ความพึงพอใจของนิสิตต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนการอ่านภาษาไทยสำหรับนิสิตชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

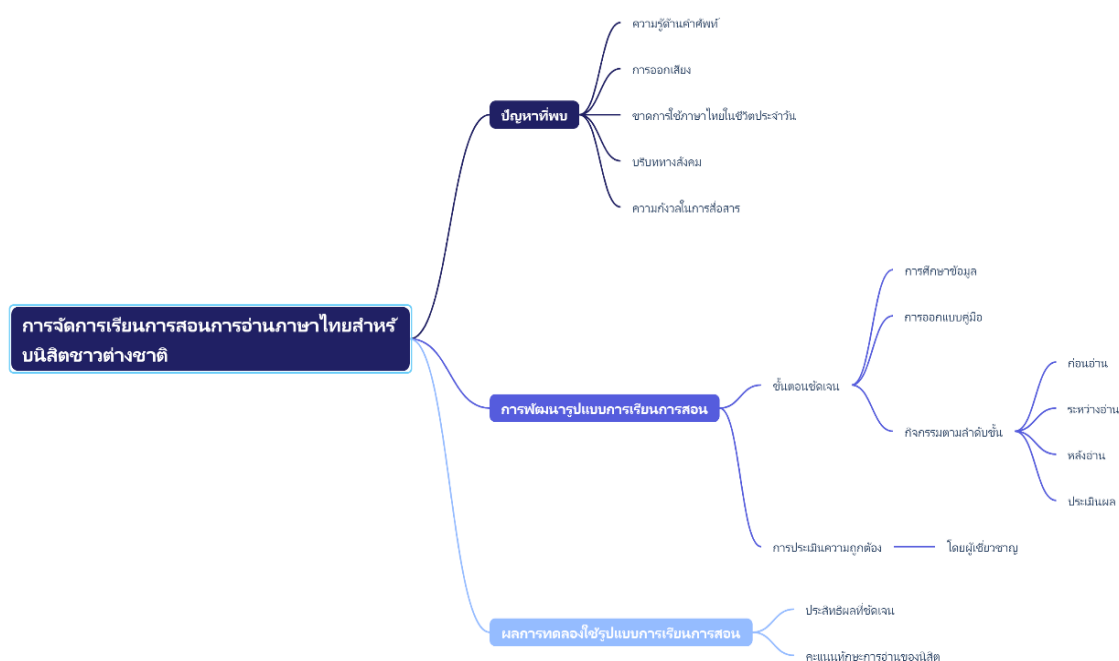
ผลการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนการอ่านภาษาไทยสำหรับนิสิตชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากโดยรวม โดยนิสิตรู้สึกว่าการเรียนการสอนที่ใช้คู่มือช่วยกระตุ้นให้มีความสนใจและความกระตือรือร้นในการเรียนภาษาไทยเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน รวมทั้งระยะเวลาเรียนที่เหมาะสมและกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ก็ได้รับการตอบรับดี อย่างไรก็ตาม คะแนนความพึงพอใจในเรื่องการดูแลและช่วยเหลือของอาจารย์มีค่าสูงสุดน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ซึ่งอาจบ่งบอกถึงโอกาสในการพัฒนาการสนับสนุนนิสิตให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผลการวิจัยของ Zhong Rulin ที่ศึกษานักศึกษาจีนในรูปแบบการเรียนการสอนแบบโครงการก็สอดคล้องกัน โดยพบว่านักศึกษาที่มีความพึงพอใจในระดับมากเช่นกัน แสดงให้เห็นว่าการออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นกิจกรรมและรูปแบบที่เหมาะสมสามารถสร้างแรงจูงใจและเพิ่มพูนทักษะการอ่านภาษาไทยในกลุ่มนิสิตชาวต่างชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วรี เรืองสุข และคณะ**^{๑๔} ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับ

^{๑๓} กรนิษฐ์ ขายป่า และคณะ, “การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ โดย ADDIE model”, *รายงานวิจัย*, (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา, ๒๕๖๕), บทคัดย่อ.

^{๑๔} วรี เรืองสุขและคณะ, “ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ และความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาจีนในโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏราชภัฏนครินทร์กับมหาวิทยาลัยครูฉวี่จี้ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน”, *วารสารราชภัฏนครินทร์*, ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๗) : ๒๑-๓๖.

ชาวต่างประเทศ และความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาจีนในโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์กับมหาวิทยาลัยครูฉวี่จิ้ง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศในระดับมาก ทั้งในด้านการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา ซึ่งสะท้อนถึงความเหมาะสมของหลักสูตรในการตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้ นักศึกษายังมีความมุ่งมั่นในอนาคตด้านอาชีพอย่างชัดเจน โดยอาชีพที่ได้รับความนิยมสูงสุดคือ นักแปลภาษา (ล่าม) รองลงมาคือผู้ประกอบการธุรกิจระหว่างจีน-ไทย และอาชีพด้านการสื่อสาร การตลาด และการสอนภาษาทั้งในไทยและจีน แสดงให้เห็นถึงทิศทางการศึกษาที่เชื่อมโยงกับตลาดแรงงานและความต้องการของนักศึกษาในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ ๑ องค์ความรู้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนการอ่านภาษาไทยสำหรับนิสิตชาวต่างชาติ ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญได้ดังนี้

ประการแรก ปัญหาในการอ่านภาษาไทยของนิสิตชาวต่างชาติส่วนใหญ่เกิดจากความรู้ด้านคำศัพท์ ที่จำกัด การออกเสียงไม่ถูกต้อง และขาดการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นผลจากบริบททางสังคม และกลุ่มเพื่อนที่ใช้ภาษาต่างประเทศร่วมกันมากกว่า ทำให้เกิดความกังวลในการสื่อสารและไม่มั่นใจ ในการอ่านภาษาไทย โดยเฉพาะจากสื่อต่าง ๆ สะท้อนถึงความจำเป็นในการออกแบบการเรียนรู้ที่ตรงกับ บริบทของผู้เรียน

ประการที่สอง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่มีขั้นตอนชัดเจนตั้งแต่การศึกษาข้อมูล การออกแบบคู่มือ การจัดกิจกรรมตามลำดับขั้น (ก่อนอ่าน – ระหว่างอ่าน – หลังอ่าน – ประเมินผล) และการประเมินความถูกต้องโดยผู้เชี่ยวชาญ ช่วยยกระดับการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพื้นฐานและความ สามารถของนิสิต และสามารถเสริมสร้างความเข้าใจภาษาไทยได้อย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ

ประการที่สาม ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพ ที่ชัดเจน โดยคะแนนทักษะการอ่านของนิสิตหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สะท้อนให้เห็นว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบและเหมาะสมกับผู้เรียนมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมทักษะ การอ่านอย่างแท้จริง

ประการที่สี่ ความพึงพอใจของนิสิตต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะ ในด้านที่กิจกรรมการเรียนสามารถกระตุ้นความกระตือรือร้น ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และจัดเวลาเรียน ที่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม ยังพบจุดที่ควรปรับปรุงในเรื่องของการสนับสนุนจากอาจารย์และวิธีการวัดผล ที่ควรหลากหลายยิ่งขึ้น

องค์ความรู้จากการวิจัยนี้จึงชี้ให้เห็นว่าการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ พื้นฐานของผู้เรียน ใช้กระบวนการพัฒนาที่มีระบบ และประเมินผลอย่างรอบด้าน จะสามารถยกระดับ ทักษะภาษาไทยของนิสิตชาวต่างชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านความสามารถและความพึงพอใจ ในการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ควรพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนิสิตชาวต่างชาติให้มีความหลากหลาย และน่าสนใจยิ่งขึ้น โดยเฉพาะด้านการอ่าน โดยอาจเสริมในเรื่องของทักษะการพูดและการเขียน และควร จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แปลกใหม่และใช้สื่อที่ทันสมัยอย่างเพียงพอ รวมทั้งเปิดโอกาสให้อาจารย์นำ แนวทางการสอนการอ่านไปประยุกต์ใช้ในระดับชั้นอื่นได้ นอกจากนี้ยังควรออกแบบระบบการวัดและ ประเมินผลที่หลากหลาย โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้น

๒) ข้อเสนอแนะการวิจัย

ควรมีการพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนการอ่านภาษาไทยให้สามารถนำไปใช้กับนิสิตในระดับชั้นอื่นได้ รวมทั้งส่งเสริมการศึกษาและวิจัยในประเด็นใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ และควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการใช้รูปแบบการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อค้นหารูปแบบที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ของนิสิตมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรนิษฐ์ ชายป่า และคณะ. “การพัฒนาแบบแผนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ โดย ADDIE model”. รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา, ๒๕๖๕.
- ชาญชัย ยมดิษฐ์. เทคนิคและวิธีการสอนร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร: อุดมการณ์พิมพ์, ๒๕๔๘.
- ปรียา หิรัญประดิษฐ์. สถานภาพการเรียนการสอนภาษาไทยไทยให้แก่ชาวต่างชาติในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๕.
- พระอุดมธีรคุณ. “ภาษาและวัฒนธรรม: ความหมาย ความสำคัญ และความสัมพันธ์ระหว่างกัน”. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๒ (๒๕๖๓) : ๕๓.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์ภาษาไทยศาสตร์ (ภาษาไทยศาสตร์ประยุกต์) ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๓.
- รุ่งฤดี แผลงศร. ศาสตร์การสอนภาษาไทยไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๑.
- วรี เรืองสุข และคณะ. “ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ และความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาจีนในโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์กับมหาวิทยาลัยครุฉวีจิ่ง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน”. วารสารราชชนครินทร์. ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๒ (๒๕๖๗): ๒๑-๓๖.
- Krashen. S. D.. & Terrel. T. D. The Natural Approach Language Acquisition in the Classroom. U.K.: Pergamon Press, 1983.
- L.. Dickinson. Self-instruction in language learning. Cambridge: Cambridge University Press, 1988.
- Nittayasothorn, P. “The use of technology in teaching Thai to foreigners”. Journal of Education and Technology. Vol. 8 No. 1 (2020) : 102.

Zhong Rulin. “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์สำหรับนักศึกษาจีน”. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษาดุขุภัณตติ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณตติวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๖๖.

OU LIUFEN. “ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ”. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี ๒๕๖๑ (RSU National Research Conference 2018), วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑.